

باسمه تعالی طرح درس مقطع کارشناسی

نام درس	ح. جزای اختصاصی ۱	رشته	حقوق	روز، ساعت و شماره کلاس	یکشنبه، ۱۳، کلاس ۱۰۵
نام استاد	حسین سلیمانی	اتاق استاد	B413	ID فضای مجازی / ایمیل	ho.soleimani@gmail.com
لینک معرفی استاد					

۱- شرح درس

دانشجویان رشته حقوق، در دوره کارشناسی، بین ۲۵ تا ۳۰ واحد درس در حوزه علوم جنایی می گذرانند که این واحدها در دو گروه عمده جای می گیرند: علوم جنایی حقوقی و علوم جنایی غیرحقوقی (تفسیری/ تجربی/ پیرا حقوقی شامل جرم شناسی، کیفرشناسی، پیشگیری از جرم و...). گروه اول، که موضوع بحث ماست، یعنی علوم جنایی حقوقی، شامل دو دسته کلی حقوق کیفری ماهوی و حقوق کیفری شکلی (آیین دادرسی کیفری، اجرای احکام کیفری) می شود. حقوق کیفری ماهوی نیز حقوق کیفری عمومی و حقوق کیفری اختصاصی را شامل می گردد. دانشجویان در ابتدا واحدهای مرتبط با حقوق کیفری عمومی را می گذرانند و پس از آشنایی با مفاهیم جرم و مجازات و اصول و احکام ناظر به آنها، مانند اصل قانونمندی، شرایط مسئولیت کیفری، مقررات تخفیف و تشدید و تکرار و تعدد و...، به حیطه حقوق جزای اختصاصی، که به طور خاص به جرایم می پردازد وارد می شوند.

در حیطه حقوق کیفری اختصاصی، جرایم در قالب هفت واحد در سه گروه جرایم بر ضد اموال (جرایم بر ضد اموال و مالکیت، دو واحد)، امنیت (جرایم بر ضد مصالح عمومی کشور، دو واحد) و اشخاص (جرایم بر ضد تمامیت جسمانی اشخاص، دو واحد، و جرایم بر ضد شخصیت معنوی اشخاص، یک واحد) بررسی می شوند و این بدان معناست که در این قالب، به سه مقوله مورد حمایت قوانین، یعنی جان، مالکیت و امنیت توجه شده است.

موضوع این درس جرایم بر ضد اموال و مالکیت است که نخستین درس از مجموعه حقوق جزای اختصاصی است. در این درس قانون گذار به بیان عناصر جرایمی می پردازد که مستقیماً اموال و دارایی های دیگران را هدف قرار می دهند. این دسته از جرایم از یک سو، بسیار پرتکرارند، یعنی بسیاری از شهروندان بزه دیده آند، و از سوی دیگر، متنوع و متکثرند. در این عنوان مهم ترین این جرایم، یعنی کلاهبرداری، سرقت، خیانت در امانت، چک پرداخت نشدنی و تخریب بررسی خواهند شد. ویژگی این دسته از جرایم این است که کاملاً سودگروانه اند، یعنی بزهکار به آن به عنوان یک منبع درآمد نگاه می کند، برخلاف جرایم دیگر که چه بسا ناشی از خشم یا ناموسی و حیثیتی (قتل، صدمات بدنی، جرایم بر ضد شخصیت) یا بر ضد نظام سیاسی و حتی با انگیزه کاملاً غیرسودگروانه (مثل جرایم سیاسی) ارتکاب یابند.

این دسته از جرایم گرچه از قدیمترین جرایم ارتكابی بشر است اما تفکیک این جرایم در بسیاری از موارد انجام نشده بود و برای مثال مرز کلاهبرداری و خیانت در امانت و سرقت مشخص نبود. با توجه به آسیب های اجتماعی و اهمیت هر یک از این جرایم، در نظام های مدرن بین این جرایم تفکیک قائل شده اند.

در ترم پیش رو در قالب دو واحد به این جرایم می پردازیم. موضوع مورد نظر را با استناد به قوانین کیفری و اساسی، اصول حقوق کیفری، نظریه حقوق دانان، موازین بین المللی، نگاه تطبیقی، آرای فقهی و رویه قضایی بررسی خواهیم کرد.

۲- منابع درسی

منبع اصلی: مباحث تدریس شده در کلاس، مجموعه‌های قوانین (از جمله قانون مجازات اسلامی)، آرای وحدت رویه، نظرات مشورتی و...

منابع تکمیلی: آخرین چاپ آثار زیر:

- میرمحمدصادقی، حسین، حقوق جزای اختصاصی ۱، جرایم علیه اموال و مالکیت، تهران، نشر میزان.

- آقایی نیا، حسین، حقوق جزای اختصاصی ۳، جرایم علیه اموال و مالکیت، تهران، نشر میزان.

۳- تکالیف دانشجوی

الف) ارزشیابی مستمر یا میان‌نیم‌سال (۶ نمره) شامل دو نمره فعالیت کلاسی

ب) ارزشیابی پایان‌نیم‌سال (۱۴ نمره)

۴- زمان‌بندی

جلسه اول: کلیات

جلسه دوم: عنصر قانونی کلاهبرداری (منابع قانونی، تعریف، پیشینه)

جلسه سوم: عنصر مادی کلاهبرداری ۱ (رفتار ۱)

جلسه چهارم: عنصر مادی کلاهبرداری ۲ (رفتار ۲)

جلسه پنجم: عنصر مادی کلاهبرداری ۳ (نتیجه، جرم ناقص)

جلسه ششم: عنصر معنوی کلاهبرداری

جلسه هفتم: عنصر قانونی کلاهبرداری - مجازات

جلسه هشتم: کلاهبرداری رایانه‌ای و دیگر صور خاص کلاهبرداری

جلسه نهم: عنصر قانونی خیانت در امانت (منابع قانونی، تعریف، پیشینه) و عنصر مادی ۱

جلسه دهم: عنصر مادی خیانت در امانت ۲

جلسه یازدهم: عنصر معنوی و مجازات و احکام قانونی خیانت در امانت

جلسه دوازدهم: عنصر قانونی سرقت (منابع قانونی، تعریف، پیشینه، تقسیم‌بندی)

جلسه سیزدهم: عناصر سرقت حدی

جلسه چهاردهم: عناصر سرقت تعزیری

جلسه پانزدهم: عناصر جرم چک پرداخت‌نشده

جلسه شانزدهم: عناصر جرم تخریب کیفری